

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עשרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק וצאני שליט"א

רח"ו הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

יצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ (שמות כה. יא)

כתב מהר"ד עדני זצ"ל ב'מדרש הגדול' על פס' זה: אמר רבה כל תלמיד חכמים שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכמים. והלא דברים קל וחומר ומה ארון שאינו לא שומע ולא מדבר ולא יודע מה בתוכו כתי' ביה מבית ומחוץ תצפנו כדי שיהא תוכו כברו, תלמיד חכמים שהוא רואה ושומע ויודע מה בתוכו ונידון על השערה על אחת כמה וכמה שצריך יהיה תוכו כברו. אמר אביי ואי תימא ר' אבא כל תלמיד חכמים שאין תוכו כברו נקרא תועבה שנאמר אף כי נתעב ונאלח (איוב טו טז). אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן מאי דכתיב למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין (משלי יז טז), אוי לו לתלמיד חכמים שעוסק בתורה ואין בו יראת שמים. אמר רבי ינאי חבל על דלית ליה ביתא ותרעא לביתיה עביד דכתיב יראת ה' היא אוצרו (ישעיה לג ו). אמר להו רבא במטותא מיניכו לא תירתון תרתי גיהנם. אמר ר' יהושע בן לוי מאי דכתיב וזאת התורה אשר שם משה (דברים ד מד), זכה נעשית לו סס חיים לא זכה נעשית לו סס המות.

וכי מאחר שהוא מצופה זהב מבית ומחוץ עץ למה לי, לומר לך אלמלא יצר רע אין שבח לתלמיד חכמים אלא שבחן שבושין יצרן יותר. וכן הוא אומר ומשל ברוחו מלכד עיר (משלי טו לב). ותנן אי זה גבור הכובש את יצרו. עכ"ל.

ואין סתירה מזה למה שאמרו חז"ל (פסחים ג.) 'אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה'. דכבר ביאר התוס' (ברכות יז.) שזה מדובר על מי שלומד על מנת שיכבדוהו. ע"כ. וא"כ זה האדם תוכו כברו. וזה אחד הדברים המועילים בחינוך התלמידים לעודדם ללימוד התורה, שמפתים אותם להיות כגדולי התורה.

אדם שאין תוכו כברו, וכפי השגור בפי אינשי 'אחד בפה ואחד בלב', בסוף תתגלה האמת ותצא חוצה. ולא עוד אלא שכבר אמרו חכמים 'מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין, א"כ נמצאו למדים שלא תועיל תורתו המרובה כאשר דבריו לא יכנסו בלבבות השומעים. ולא עוד כאשר תתגלה האמת על אדם זה, לא רק שיהיה מאוס בעיני הבריות, אלא אף גורם שתורת ה' תהא מאוסה, שיאמרו ראו זה הת"ח כיצד מתנהג. ולא עוד אלא שגם היראי ה' האמיתיים ימאסו, דאז יחשדו כולם בכולם, וא"כ נמצא היוזק גדול עד מאוד. ורגילים אנו לומר לתלמידנו, מי שמלא תורה אך אין בו יראת שמים, צריך לשקעו עמוק עמוק בתוך היום שלא יצא כלל.

ובדורנו זה רבתה התורה ורבו הת"ח בלע"ה, אך חסרה יראת שמים אמיתית, ומטהרים את השרץ ברמאות עצמית. ודי בדוגמא אחת קטנה להבין היטב דברינו. מי לנו גדול כה'חפץ חיים' שהיה ליטאי, ועכ"ז היה לו פאות משני צדעיו וללא בלורית, והוא כותב להדיא במשנה ברורה הל' תפילין (ס"ב כ"ז אות ט"ז) בזה"ל: כתב בספר מחצית השקל ורע עלי המעשה של אותן האנשים שמגדלין בלורותיהן מלבד כי הוא דרך שחץ וגאווה עיין מה שכתוב ביו"ד ס"י קע"ז יש בו איסור בהנחת תפילין וכו'. עכ"ל. ואף תעיד על דבר זה המציאות, שטרם שמענו על אדם שהולך ומתחזק ביראת שמים שמוריד פאות ומגדל בלורית, אך להפך שמענו ונראם ונדעם. להוציא מדעת השכליים שאומרים, 'עדיף שיהיה הילד בלי פאות מאשר יגדלם ויורידם לכשיגדיל'. ב"מ מהא"י דעתא. יתירה מזאת, גם אלו שהורידו פאותיהם כשהגדילו, לא מתביישים על קטנותם שהיו אז עם פאות, אלא אדרבה מספרים בגאווה שכשהיו קטנים היה להם פאות. ויש מתביישים לספר שהיה להם פאות בקטנותם, מפני שמבינים שעשו טעות שהורידום. ומי שתוכו כברו מבין דברינו מהרה ללא לפוליס ותירוצים, שאחרי כל תירוציהם עומדת נגיעה עצמית שרצונם להשתייך לפלג מסוים או למוסד מסוים בבחינת 'ונעשה לנו שם', וע"כ מוכנים לגדל ולחנך ילדיהם בצורה מעוקמת ואפילו שזה לא מסורת אבותם כלל ה"י, והמבין הבין. ומי שתוכו כברו כובש יצרו לעמוד כנגד זרם המטר, גם כאשר המטר נמצא בביתו, אלא שמחובתו לנהוג בהשכל ובינה, ליישר דרכו נתיבה, ויהי ה' בעזרו, אכ"ר.

מה שנהגין בשאר קהילות ליתן לעניים קודם פורים זכר למחצית השקל, לא נהגו בתימן, כי חיוב זה אינו אלא בזמן בית המקדש. ומכל מקום, בזמנינו טוב לעשות כן, לחיזוק הישיבות ושאר מוסדות התורה הזקוקים לעזרה, כי הם חיינו ואורך ימינו (שע"ה ס"י קכ"ב ה"ז). וכבר הורה הרב שליט"א שיש דין של 'בני עדתך קודמין'. ע"כ ניתן להעביר זאת לקיום המוסדות בטל: 03-9097022 / 050-4150896

על הדרך הראויה בהנהגת יום זה

מתוך סעי' א"ח סימן קכ"ג הערה ט'

שמהת הפורים לא נועדה לקלות ראש, הוללות וסכלות, אלא לשמחה לשם שמים, שמתוכה יגיע אדם לאהבת ה' ועבודתו (כמבאר במאירי וחי אדם, הובא בביאר הלכה ובמשנה ברורה סימן תרצ"ה).

מנהג התחפושות והמסכות ושאר מיני ליצנות שנהוג כבר דורות רבים בארצות אירופה, נכנס גם אלינו בדור הזה. ואע"פ שמצאו היתרים ונתנו טעמים, עכ"פ ענין זה בעוונותינו הרבים הלך והפך יותר ויותר בפרט בזמנינו להתפרקות מקדושה ויראת שמים במסוה של "מנהג של ישראל תורה", וכבר צווחו על זה ככרוכי גדולי ישראל.

אבותינו הקדושים נע"ג מעולם לא הלכו בדרך זו. וכבר כתב מהרד"ם זצ"ל בשתילי זתים (סימן תרצ"ה ס"ק י"א), אין חילוק בשטות בין פורים לשאר ימות השנה, וכ"ש להזיק אחד את חברו, ואין זה אלא נאצה לפני השו"ת ולא שמחה (יעיין שם ובסוף סימן תרצ"ו, ובדברי חלק חושן משפט הלכות גיבה הערה ג' ר"ה דעת). **והאמת** שלמעשה אין בכוחנו לחסום את ההרגלים האלו מכל וכל. אלא שעם כל זה אנו משתדלים לעשות כל המאמצים למנוע ולצמצם אותם ככל האפשר.

לפיכך

א. צריך להעריך תחפושות ומסכות פשוטות "לצאת ידי חובה". או אפילו כאלה המועילות משוהו. ועכ"פ להימנע מפרצופים ותחפושות בלתי רצויים כגון גוים, רשעים, וכיוצא בהם.

ב. תחפושות של בניס לבנות, או בנות לבנים אסורות, ואפילו באופן חלקי. וכי רק חלק מהפוסקים האשכנזים מתירים זאת, ולדין אסור בהחלט.

ג. לשתף את הילדים במצוות היום באופן נעלה ומקודש, לעשות את הסעודה יחד אתם לאור נרות (ולהאפיל מעט את החלונות כדי שאור הנרות יורגש, עיין למהרי"ץ בעץ חיים) וללמוד מענייני דיומא.

ד. פירעונים וחרעשות, רק מחוץ לבית הכנסת. אבל בבית הכנסת עצמו, מנהיגו שלא להרעיש כלל גם כשמזכירים "המן", מפני כבוד בית הכנסת וקדושתו, וכדי שלא לבלבל את הקריאה כי עי"ז יכול להיגרם שהשומעים לא יצאו ידי חובת מקרא מגילה, ועל האב ומנהיגי בית הכנסת לעמוד על המשמר.

ה. ילדים קטנים פחות מגיל חינוך, אם הם מפריעים ומטרידים את הגדולים, לא לשלוח כלל לבית הכנסת.

ו. שלא יבואו הילדים לבית הכנסת מחופשים, אלא מלובשים בגדים חשובים כבגדי שבת או יום טוב (עיין שע"ה חלק א"ח סימן קכ"ב סעיף ה').

ז. כתבו המפרשים שחז"ל דייקו בלשונם באמרם (מגילה דף ז' ע"ב) "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" ולא אמרו להשתכר, כי המצוה אינה אלא להתבסם מעט יותר מה שהוא רגיל ביתר ימות השנה. וזה לשון רבינו הרמב"ם זיע"א (פ"ב מה' מגילה ה"ו), כיצד חובת סעודה זו, שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושוחח יין עד שישתכר ויירדם בשכרותו. וביארו המפרשים שדעת הרמב"ם שאי אפשר לומר שכוננת הגמרא "עד דלא ידע וכו'" על שכרות ושיגעון ממש, כי אדרבה, השכרות מביאה לידי כמה עבירות. אלא שמתוך שהוא נרדם אחר השתייה, אינו יודע אז בין ארור המן לברוך מרדכי.

ח. רצוי לשנות את השם של המאפה שנקרא "אזני המן" (שנכנס גם אלינו) ל"עוגיות פורים". הטעם לזה, כי מאפה זה הוא בין שלוש זוויות, על פי המדרש שכיון שראה המן שלוש אבות, מיד ניתש כוחו וכו'. (עיין ספר מטעמים ענין פורים את ג'), אך עדיין אין זה מן הראוי לתת למאכל שאנו מכניסים לתוך פינו, שם טמא ונדב קיבלתו מאמנו ר' זצ"ל. שוב אח"ז נדפס אור תורה גליון אור ה'תשנ"ב, וראיתי שם בדף תס"ב שהמציא חכם אחד טעמים לענייני "אזני המן" אלו. הלכך טוב לקראם בשם "עוגיות פורים".

וזה"ר מלפני המקום ב"ה שנזכר לשפע אור ימים קדושים אלו "בימים ההם בזמן הזה" ויגאל גאולת עולם אכ"ר.

פתרונות 'לפרשת משפטים'

אחודה חידה! אלעזר ואיתמר בני אהרן לא נצטוו לעלות להר עם אחיהם והזקנים, וע"כ לא נחתיבו מיתה כמותם. **הזוכה בהגרלה:** מי שהכל שלו. **מי בתמונה:** שבוע אחרון לפתרונו!

אלוהי יחיה!
לפורים:
ד' שחן' ל ביום אחד,
ולעיתים נחלקות ליומיים
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לרפואת והצלחת
הרה"ג יחיאל בן
יוסף גרפי בשכחע"י

בדרכיהם אתהלך...

ואף בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים. (חיה) משראה זאת הרב, העלה רעיון כביר. אמר להם, יש לי תוכנית, כשאצליח אני אגיד לכם. הוא נגש למ"מ המושל והתחיל לשכנע אותו בכל מיני צורות, שאינו מן הדין לאסור את יחיא סעיד ערקובי כעונש, שבא להתחנן לפניו שישחרר את קרובו. דברי הרב עשו עליו רושם והסכים לשחררו ומסר צו השחרור לידי הרב. הרב עלה אליהם ובשר אותם שהצליח במחצית הראשונה, ועכשיו הוא יכין קובלנא ותלונה למושל השאמי עצמו, והוא רוצה שיחיא יסע לצנעא וימסור כתב קובלנא אישית, כי אם נשלח בדואר יקח הרבה זמן. הרב ניסח קובלנא חריפה למושל, ולמחרת נסע יחיא בהדרכתו של הרב איפה ישיג את המושל. בכתב הקובלנא צוין שהמנוח כבר היה חולה ושכב על ערש דוי כששה חדשים לפני כתיבת שטר החוב והודאת המנוח, ולא ייתכן שהופיע לפני השופט והוא חולה.

המשך א"ה בל'ג בשבוע הבא

- לרפואת שירה בת נח לוי בשכחע"י
- לרפואת שושנה בת יחיא רייבי בשכחע"י
- לזש"ק תומר ישראל בן יעקב ואודליה בת מנשה
- לרפואת יוסף בן משה דנין בשכחע"י

מהליכות אבותינו

דואגים לשמחת פורים של הילדים

בהרבה מקהילות קודש תימן נהגו הילדים לשמוח ברחובות בכל מיני טכסיסים ואופנים, ולא מנעו הרבנים את שמחתם אלא אדרבה שיתפו עמם פעולה ואכמ"ל. גם בקהילת 'עותמה' היכן שהיה מתגורר הרב עואץ' אשתר זצ"ל נהגו הילדים לשמוח, וכך כתב בספר 'מפאתי תימן' עמ' צ"ד את שאירע באחת השנים:

בקהילתו של הרב היה מנהג שבכל פורים היו הילדים לוקחים שק וממלאים אותו תבן ועל השק היו כותבים "המן" ואת השק שמו על חמור והיו מסתובבים עם החמור בחוצות קריה כאשר הילדים היו מכים על השק וקוראים "ארור המן". שנה אחת לפני פורים גזר המושל המקומי כי על היהודים יאסר מעתה לנהוג את המנהג של "ארור המן". באו היהודים למארי עואץ' ואמרו לו: "מה נעשה השנה, המושל אוסר עלינו לנהוג את המנהג של ארור המן, מחר הוא יכול לאסור עלינו גם מנהגים אחרים" ענה להם המארי: "בעזרת ה' יהיה בסדר". באותה שנה בתענית אסתר במנחה מארי עואץ' הוציא את ספר התורה ובתום הקריאה פנה לציבור באומרו: "רבותי, אתם מסכימים עם דעתי". ענו הציבור: "כן". המארי אמר מה שאמר והחזיר את הספר להיכל. בליל פורים אחרי קריאת המגילה חזרו הציבור לביתם. באמצע הלילה נשמעו צעקות מביתו של המושל התברר כי כאבים עזים תקפו אותו, בני ביתו הזעיקו רופאים אך דבר לא עזר מכאובו התגברו יותר ויותר עד שסמוך לשחר ניגף אתו מושל. ביום פורים בזמן שהיהודים היו בבית הכנסת נשמעו צעקות מחוץ לבית כנסת: "יהודים, יהודים". המתפללים יצאו לראות מה פשר הצעקות והנה הם רואים את סגן המושל כשהוא נראה מפוחד. סגן המושל התרפס לפני בני הקהילה באומרו כי אין לו חלק באותה גזירה של המושל והוא מבקש מהיהודים שלא יקפידו עליו. הוא נתן ליהודים פרה ושק קמח באומרו: "תקחו זאת ותשמחו כאוות נפשכם".

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (שמות כה. ב)

פי' רש"י לי לשמי. ואיתא בפר"א עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו אחד. ע"כ. ומצאתי בס' קטן הנק' שערי קדושה למהרח"ו זלה"ה שפירש על זה, כי האי"ן סוף הנק' הוא. והנאצלים הכלולים בשמו. שהוא הוי"ה אחת הכל אחד. כי היתה השלהבת גנוזה בגחלת עכ"ל. ועל פי הקדמה זו שמא יש לומר שכוונת לי לשמי, בשביל שמי. ור"ל שכוונת עשיית המשכן היתה כדי להוריד השפע אליו מאת הא"ס ב"ה. וממנו אל העולמות כי הוא דוגמת בריאת העולם כידוע. וזה על ידי הקרבנות ושאר עבודות כי על ידי עשיית העגל נתקלקלו הצנורות וכביכול נמנע השפע, מלירד לחיות העולמות, ולתקן את זה צוה ית' לעשות משכן, לכפר על עון העגל כדי שיהיה בזה קיום והעמדה, לעולמות הכלולים בשמו כנז"ל וזהו לי לשמי בשביל שמי כאמור.

ועשית מנרת זהב טהור (שמות כה. לא)

כיון שהראה הקב"ה למשה מעשה המנורה נתקשה בה. מה עשה הקב"ה חקקה על כף ידו של משה. א"ל וראה ועשה כתבניתם. כשם שחקקתיה על ידך. (יל' ב' תנחומא שמיני):
ושמא יש לומר כוונת מ"ש חקקה בכף ידו של משה לפי שכף היד כולל י ספירות כמ"ש החכם י' ציאה. והמנורה גם כן היא רומזת לי ספירות כמו שיתבאר בסמוך ולפיכך היתה המנורה כולה באה מחתיכה אחת להורות על האחדות הגמור שאף על פי שהיא ז' קנים וכפתורים וגביעים ופרחים וכו' הכל היה אחדות אחת ספיר גזרתם יחד מאירות ומפריד אלוף לא יראה מאורות כי שפעו ית' בהם כנשמה לגוף כידוע ל"ח.

(אור תורה למהר"פ הכהן זצ"ל)

ההכנה לפורים

מתוך יעץ חיים למהר"ץ זצוק"ל ח"א דף קס"ג ע"א

בערב פורים תהיינה רגליו קלות כאילות לבא לבהכ"נ בעוד יום כדי להתפלל מנחה וערבית, שש ושמש בישועת אלדינו אשר גאל משחת חיינו ויפדנו מיד צר ממות לחיים, ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. ורוח נכון יחדש בקרבם להכנס אהבת המקום ב"ה בלבם, ולקבל תורותיו ומצותיו הן כל חדש באהבה וברצון יתיר. אשר על כן מצוה לרחוץ פניו ידיו ורגליו וכל גופו, וילבש בגדי ששון תפארת ויקר לכבוד היום ולכבוד מצות קריאת המגילה. וכ"כ רמ"א בס' תרצ"ה שצריך ללבוש בגדי שבת ו"ט, וכ"כ מהר"ל, וכן ראיתי מילדותי זקני תורה ומתעטפים לבנים ששים ושמחים לעשות רצון קוניהם. לא כמו הבווערים בעם בזמן הזה הבאים להתפלל ערבית ולקרות בבגדי גולה קדרות ושחרות, אשר הלך חשכים ואין נוגה לו. ואני תמיה מה נשתנה הלילה מביום, שביום לובשים בגדי שמחה ולא כן בלילה. ולא כן הוא. כי קדושת היום מתחלת מהלילה כבשאר י"ט, ולילה כיום יאיר ואין ראוי לזלזל בכבוד היום מעת כניסת הלילה עד למחרת עד מוצאי פורים, וסימנך ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. וכבר האריך חמ"י ז"ל בתוכחת מגולה על זה ע"ש:

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,

דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,

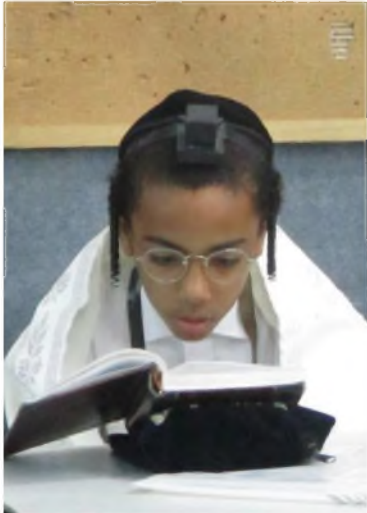
יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב שילה בן טוב זצ"ל
דיין בעיר עדן לפני כמאתים
שנה. תנצב"ה.

על זכותם העולם
עומד...

ברכת מלך טוב
נשאר למשפחת
טוירי הי"ו
לראש חתונת
בנט נתנאל ני"ו
עם הכלה
המהוללה
למשפחת צוג
הי"ו
יה"ר שיבנו ביתם
בנין צדי צד,
ויפרו וירבו כדאי
היט, וקול שון
וקול מחה
תמיד ישא
מביתם, אכ"ר

העדות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או בגנייל:
e0504150896@gmail.com

תפארת בנים

משנכנס אדר מרבין בשמחה... שמחה פורצת גבולות... התלמידים הגדולים
מרמים את הקטנים על כתפיהם... ישנו עם מפורז... ונהפוך הוא..

עטרת חיים

גני ילדים / תלמוד תורה
לבני תורה ק"ק תימן - אלעד
רח' הרא"ש 2 חול: 03-9097022

זה הזמן להזיף בקדושה, בתורה וביראת שמים טהורה וצדקה,
עם שמירת מסורת אבותינו הקדושים.

הודעה בדבר רישום לשנת הלימודים תשפ"ב

הננו להודיע לציבור בני התורה כי נפתחה ההרשמה
לשנה"ל תשפ"ב הבעל"ט

לגני הילדים גילאי 3-4-5
לכיתות התלמוד תורה

ב'עטרת חיים' שומרים על קדושת הילדים
סבסוד הסעות למוסדות, לנרשמים הדינים
פרטים בפל': 050-4150896 באדיבות התורמים היקרים
לרישום:

יש להגיע למוכריות הת' רח' הרא"ש 2, או להתקשר לטל: 03-9097022

אין בהרשמה התחייבות לקבלת התלמיד | קבלת התלמיד מותנית באישור ועדת הקבלה

לזשיק
יובל בן דוד
ורות בת זכריה

לזשיק
שלום בן יעקב ומירב
טליה בת מנשה